

TIEDOTE TUTKITTAVILLE

”Merenkulun turvallisuuskulttuurin arviointi ja kehittäminen – parempaa turvallisuutta inhimillisten tekijöiden hallinnalla” (SeaSafety)

Tutkimushankkeen tarkoitus ja sisältö

Tervetuloa SeaSafety- hankkeeseen. Hanke arvioi ja kehittää merenkulun turvallisuuskulttuuria ja inhimillisten tekijöiden hallintaa turvallisuuden tukena. Tutkimushankkeeseen kuuluu aihetta koskeva alkukysely, neljä työpajaa, organisaatioiden tapaamiset ja haastattelut sekä loppukysely.

Hanke kestää tutkimussuunnitelman mukaisesti 1.8.2015-31.12.2016. Tutkimushanketta rahoittavat Työsuojelurahasto ja Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi sekä omalla panoksellaan Työterveyslaitos.

Hankkeeseen osallistuvia organisaatioita ovat varustamot TallinkSilja oy, Bore ja Strömma Finland oy ab, Meriliikenteen ohjauskeskus, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI), Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) työsuojeluosasto ja Suomen Matkustajalaivayhdistys ry.

Hanke muodostuu vuosien 2015-16 aikana neljästä vaiheesta (aihe, ajankohta):

- Tutkimusosio 1: Alkukysely (10-11/2015)
- Tutkimusosio 2: Neljä työpajaa:
 - Työpaja I (Turvallisuusjohtamisen työkalu, 18.11.2015)
 - Työpaja II ('HF-tool', Inhimillisten tekijöiden arviointi, 1-3/2016)
 - Työpaja III (Hetipurku, 4-6/2016)
 - Työpaja IV (Oppimis- ja toimenpidekooste, 7-9/2016)
- Tutkimusosio 3: Yrityskäynnit ja tapaamiset, joissa haastatteluita sekä nykyisiin turvallisuusjohtamisen käytäntöihin (esim. raportointi, tutkinta) tutustumista
- Tutkimusosio 4: Loppukysely ja hankkeen vaikuttavuusarviointi

Tutkimuksen toteutus ja luottamuksellisuus

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja mahdollista tutkimusosioihin 1-4. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta erillisiä korvauksia henkilöille tai yrityksille.

Tutkimusosiossa 1 osallistuvien organisaatioiden henkilöstöä pyydetään vastaamaan kyselyyn, jossa arvioidaan turvallisuusilmastoa/turvallisuuskulttuuria, poikkeamista raportointia ja niistä oppimista. Kysely toteutetaan pääosin sähköisenä; ellei tähän ole mahdollisuuksia, toimitamme kyselyn paperiversiona. Kyselyyn vastaamiseen kuluu aikaa noin 15–20 minuuttia. Henkilö aloittaessa sähköisen kyselyn täyttämistä kysytään siinä vielä suoraan lupaa kyselyyn. Sähköiseen QuestBackin Digium-kyselyyn vastaamisesta tai

vastaamatta jättämisestä ei jää lokitietoja vastaajan työasemalle tai palvelimille. Sekä QuestBackin että Työterveyslaitoksen tietojärjestelmät on suojattu palomuureilla ja niiden käyttöoikeudet vaativat tietohallinnon myöntämän käyttäjätunnuksen ja salasanan. QuestBackin Digium-kyselyyn vastaaminen tapahtuu suojattua tietoliikenneyhteyttä pitkin. Kyselyn tiedot tallentuvat QuestBackin palvelimelle, jolla on myös erikseen turvajärjestelyt. Palvelimelle tallentuvaan aineistoon on pääsy vain TTL:n tutkijaryhmän tutkijalla Maria Sihvolalla.

Tutkimusosioon 2 osallistuvat organisaatiot valitsevat itse työpajoihin osallistujat; he voivat olla työntekijöitä, esimiehiä, asiantuntijoita ja/tai turvallisuusvastaavia, työsuojelun ja työhyvinvoinnin edustajia. Työpajat ovat päivän mittaisia (n. klo 9-16). Kunkin työpajan alussa käytettävät tutkintamenetelmät perehdytetään osallistujille. Työpajoissa voidaan tallentaa kuvaa ja ääntä otoksen omaisesti joistakin ryhmäkeskusteluista; tallennuksesta kerrotaan aina osallistujille erikseen. Materiaali toimii pääosin tutkimusryhmän taustatietona ja hankkeen dokumentaationa eikä sitä tarkemmin analysoida tai julkaista.

Tutkimusosiossa 3 tutkimusryhmän jäsenet vierailevat osallistuvissa organisaatioissa tekemässä haastatteluita. Haastatteluissa arvioidaan työpajoissa esillä olleiden työkalujen käytettävyyttä toimialan ja oman organisaation turvallisuusjohtamisessa sekä organisaation valmiutta ja resursseja käyttää ao. työkaluja. Lisäksi käynneillä tutustutaan ja arvioidaan nykyisiä turvallisuusjohtamisen käytäntöjä. Haastattelut ääninauhoitetaan, kuvaa ei tallenneta. Haastattelut ovat pääosin yksilöhaastatteluita, mutta tarpeen vaatiessa voidaan toteuttaa myös ryhmähaastatteluita. Yksittäinen haastattelu kestää noin 90 minuuttia. Haastateltavia kustakin organisaatiosta on sen koosta ja organisaatorakenteesta riippuen 1-5 henkilöä. Yhteensä koko tutkimuksessa kerätään n. 25 haastattelua. Haastattelun sisältörunko toimitetaan haastateltaville etukäteen. Haastattelujen sisältö nauhoitetaan, puretaan ja käsitellään luottamuksellisuutta kunnioittaen. Haastattelut tehdään kasvotusten, mutta tarvittaessa voidaan käyttää Lync- tai puhelinyhteyttä. Haastatteluista raportoidaan ryhmätasolla siten, että yksittäisiä vastaajia tai organisaatioita ei voi tunnistaa, eikä osallistujan henkilöllisyys tule tietoon.

Työpajojen väleissä järjestetään myös muita tarvittavia tapaamisia ja ryhmäkeskusteluita, työkalujen käytön ohjaamiseksi ja varmistamiseksi. Näiden tallentamisesta sovitaan tapauskohtaisesti ja pyydetään osallistujilta siihen lupa. Tutkimusaineisto kerääntyy kuitenkin ensisijaisesti avainhenkilöiden yksilöhaastatteluista.

Tutkimusosiossa 4 toteutetaan loppukysely, joka on samanmuotoinen kuin alkukysely, mutta alkukyselyn sisältöihin lisätään osioita liittyen hankkeen vaikuttavuuteen. Lisäksi hankkeessa esille tulleita tärkeitä teemoja voidaan käsitellä loppukyselyssä. Tutkimuksessa saatuja tietoja säilytetään lukituissa tiloissa ja lukituissa kaapeissa, rakennuksessa on kulunvalvonta. Loppukyselyä koskevat samat tietoturvaperiaatteet kuin alkukyselyä.

Tutkimuksen tuloksia esitellään sellaisessa muodossa, joka ei ole henkilötunnistettavaa ja joka ei vahingoita organisaatioiden liikesalaisuuksia tai tutkittavia henkilöitä. Tuloksia julkaistaan tieteellisissä ja muissa seminaareissa ja niistä raportoidaan muun muassa tieteellisissä aikakauslehdissä. Tutkimuksesta on laadittu henkilörekisteriseloste, joka on saatavilla Työterveyslaitoksen tutkimusryhmältä tutkimuksen ajan, samoin kuin tämä tutkimustiedote. Hankkeella on myös omat www-sivut, joilta em. hankkeen dokumentit ovat saatavilla (<http://www.ttl.fi/fi/tutkimus/hankkeet/turvallisuuskulttuuri/sivut/default.aspx>).

Osallistumalla hankkeen eri tutkimusosioihin (kyselyt, työpajat, haastattelut) ja allekirjoittamalla (hyväksymällä) tietoon perustuvan suostumusasiakirjan annat suostumuksesi siihen, että voimme liittää vastauksesi hankkeen tutkimusaineistoon. Suostumusta kysytään erikseen kyselyn alussa, sekä ennen työpajojen ja haastatteluiden aloitusta. Aineisto on Työterveyslaitoksen käytettävissä tutkimustarkoitukseen tämän hankkeen ajan ja sitä hyödynnetään tämän tutkimuksen julkaisuissa, esityksissä ja raporteissa. Osallistuminen on vapaaehtoista, ja voit syytä ilmoittamatta peruuttaa suostumuksesi tutkimukseen, jonka jälkeen tietojasi ei käytetä enää tutkimuksessa. Suostumuksen peruutus ei vaikuta kohteluusi millään tavalla nyt tai vastaisuudessa.

Tutkimuksen hyödyt

Tämän tutkimuksen avulla saadaan tietoa ja kehitetään turvallisuuskulttuuriin vaikuttavien tekijöiden hallintaa. Hankkeessa tarjotaan lähtökohtaisesti organisaatioiden käyttöön työkaluja, jolla turvallisuuteen vaikuttavia inhimillisiä tekijöitä (kuten organisaation ja sen ihmisten omaa toimintaa) voi oppia analysoimaan ja kehittämään. Arvion työkalujen vaikuttavuudesta, käyttöarvosta ja jatkosovellettavuudesta tekevät organisaatiot itse.

Lisätietoa hankkeesta antaa SeaSafety- tutkimuksen vastuullinen johtaja, projektipäällikkö Anna-Maria Teperi (anna-maria.teperi@ttl.fi, puh. 043 825 7454).

